

"Ve keza, terkip ve mürekkebatla görünen intizam, o mürekkebatdaki her zerrenin, lââyık mevziine konulmasıyla hasıl olmuştur. Binaenaleyh, o zerrelere, aralarındaki münasebetler bozulmamak şartıyla lââyık mevkilerine koyabilmek, ancak bütün..." İzah?

Kâinat ve kâinatın her bir parçası mükemmel ve sanatlı bir şekilde yaratıldığı için sonsuz bir ilim sonsuz bir irade sonsuz bir kudret gerektiriyor. Yani atomdan ta kâinata kadar her şey mükemmel ve sanatlı olduğu için bir tek Allah tarafından yaratılmayı iktiza ediyor. Şayet bir tek Allah'ı kabul etmez isek, atomlar adedince ilahları kabul etmemiz gerekir.

Çünkü her bir atom mükemmel bir iş çıkarıyor, sonsuz bir ilim sonsuz bir irade sonsuz bir kudret gerektirecek sistemlerde bulunuyor, çalışıyor, uygun ve uyumlu adımlar atıyor.

Mürekkep ve terkip kusursuz bir sistem ve mükemmel bir bileşen anlamına geliyor. Mesela, insanın bedeni trilyonlarca hücreden oluşan mükemmel bir sistem muazzam bir bileşendir. Bu bedenin bir hücresi yanılıp şaşırırsa beden dağılır sistem bozulur. Ya diyeceksin her bir hücre bu sistemin uzmanı ve her bir hücre ile mükemmel bir iletişim ve uyum içinde çalışıyor ki bu mümkün değildir ya da bütün bu hücreler ve sistem bir Allah'ın emri ve izni ile hareket ediyorlar.

Bugün fennin beyanı ile atomlar o kadar mükemmel bir vazife ve işlere mazhar oluyor ki, zerre kadar akıllı olan o atomun arkasında Allah'ın kudret elini görür ve o atomun hâl dili ile Allah'ı zikrettiğini ve bismillah ile başlayıp elhamdülillah ile bitirdiğini anlar.

Herhangi bir atomun bir adım atması ya da bir hareketi bütün kâinatın intizam ve ahengi ile ilgilidir. Yani atom hareket ederken bütün kâinatın sistemini bilir bir ilme görür bir göze sahip olması gerekiyor. Zira atacağı adım ya da hareket bir plan ve program içinde bütün kâinat ile ilintilidir.

Mesela, insan bünyesinde çalışan bir hücre çalıştığı azanın genel sisteminden bağımsız hareket edemez, o azanın çalışma sisteminde uyumlu hareket etmesi gerekir. Aynı şekilde azada vücudun genelinden bağımsız hareket edemez, vücudun genel sistemine uyumlu hareket etmesi gerekir. İnsan vücudu da zincirleme bir şekilde kâinatın genel sisteminden bağımsız değildir vesaire.

Öyle ise atom ile kâinat doğrudan ve dolaylı birbirleri ile bağıntı içindedirler. Şimdi atomun bu mükemmel komple hareket tarzını izah etmek için, atomun ya bütün

kâinatı bilen bir ilmi ve gören bir gözü ve hükmeden bir kudreti var diyeceksin ya da her şeyin sahibi ve maliki olan Allah'ın bir askeri bir memuru diyeceksin...